

بلاغ احمد احمد

تاب آوری
صنعت فولاد
کشور

اردیبهشت ۱۴۰۱

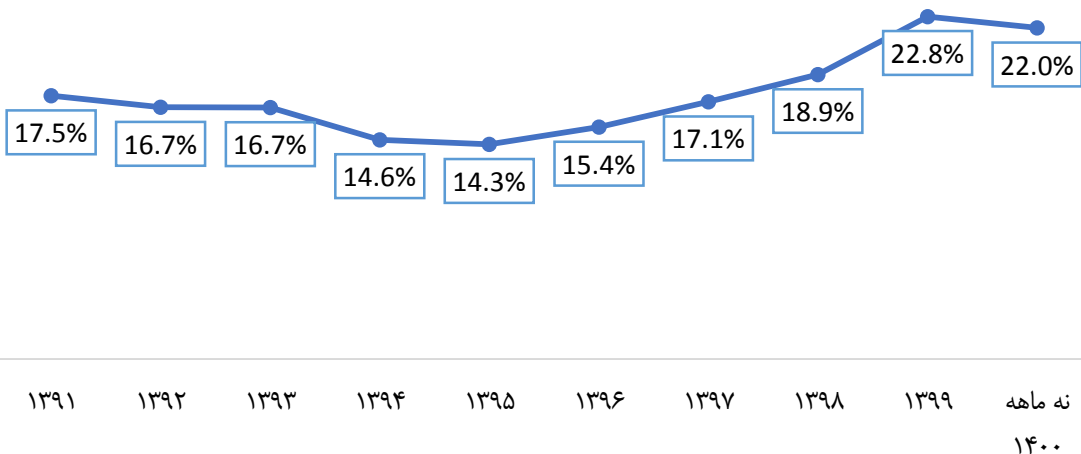
مقدمه : نقش صنعت در تولید و اقتصاد

تولید سال ۱۴۰۰

دانش بنیان

اشتغال آفرین

سهم صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی

صنعت همواره به عنوان یکی از مؤثرترین بخش‌های تولیدی کشور، نقش پررنگی در اقتصاد جامعه، رفاه، اشتغال، تولید داخلی و صادرات داشته و دولت‌ها از ظرفیت‌های بخش صنعت برای پیشبرد برنامه‌های خود بهره می‌گیرند.

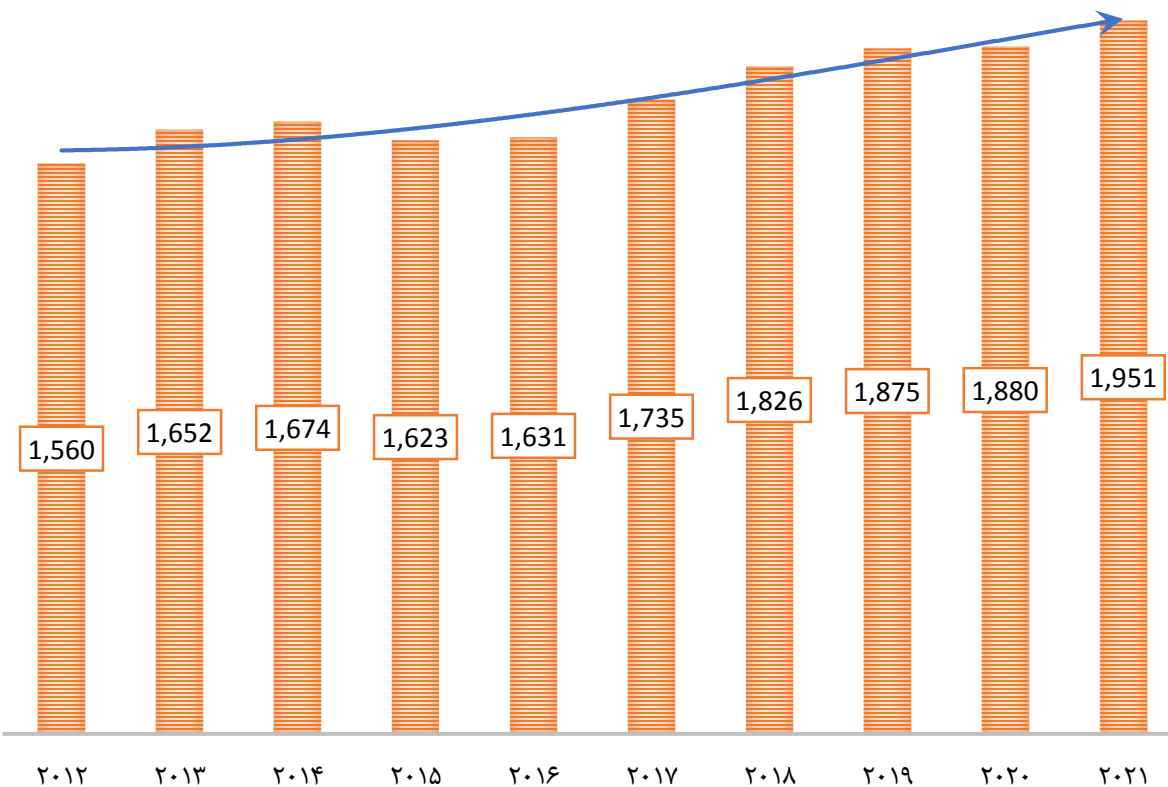
در یک دهه اخیر سهم صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی از روند افزایشی برخوردار بوده و از حدود ۱۵ درصد به بالای ۲۲ درصد رسیده است.

بالغ بر یک سوم اشتغال کشور در بخش صنعت، معدن و نفت و گاز کشور می‌باشد.

صنعت فولاد در جهان و ایران

جدول تولید فولاد خام کل جهان (میلیون تن)

صنعت فولاد جهان (تولید فولاد خام) طی یک دهه اخیر بالغ بر

۳۲ درصد رشد داشته است.

میانگین تولیدات سالیانه صنعت فولاد جهان در دهه اخیر نسبت

به دهه قبل تر بالغ بر ۵۱ درصد با رشد همراه بوده است.

سهم صنعت فولاد از تولید ناخالص ۹۵ هزار میلیارد دلاری جهان

حدود ۲.۱ درصد است و یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی

کشورهاست.

صنعت فولاد در جهان و ایران

تولید سال ۱۳۹۰

دانش بنیان

استغال آفرین

صنعت فولاد کشور به عنوان یکی از صنایع افتخار آفرین کشور در یک دهه اخیر بالغ بر ۸۷ درصد رشد و توسعه داشته است. توسعه فولاد کشور که یکی از پرشتابترینها در جهان بوده است بر اساس تکنولوژی های روز دنیا و با هدف بهره‌مندی از مزایای کشور در دسترسی به منابع عظیم گاز طبیعی صورت گرفته و همواره انتخاب تکنولوژی و حجم عظیم سرمایه‌گذاری به تصویب متولیان وقت رسیده است.

توسعه صنعت فولاد در شرایط اعمال سخت‌ترین تحریمها بر آن صنعت با تکیه بر دانش و توان داخلی و بومی سازی تکنولوژی‌ها و با همراهی بخش‌های مختلف کشور بویژه بخش خصوصی و نهادهای عمومی محقق شده است و برای ادامه یافتن آن همراهی دولت یکی از اصلی‌ترین الزامات می‌باشد.

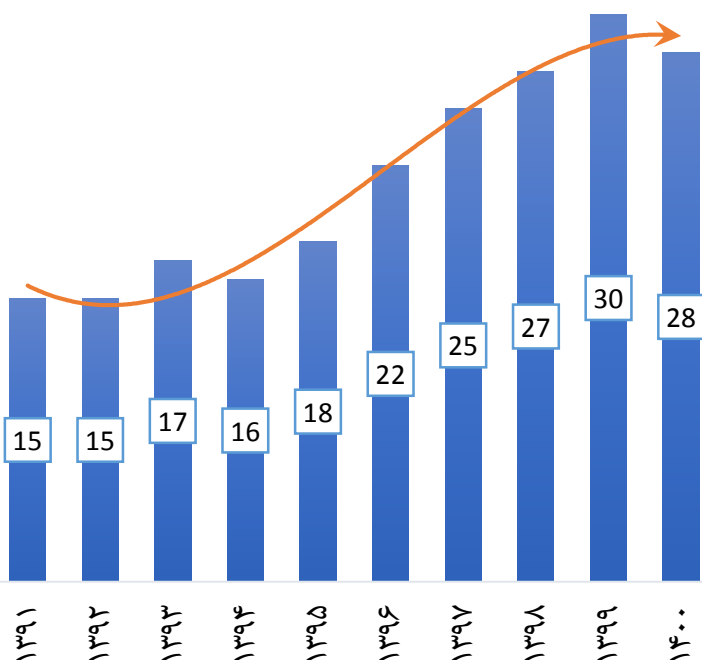
تولید فولاد کشور در سال ۱۳۵۷ حدود ۴۰۰ هزار تن بوده اما با زحمات و تلاش‌های یک نسل، امروزه بالغ بر ۳۰ میلیون تن فولاد خام در کشور تولید می‌شود.

سهام صنعت فولاد کشور از صادرات ۴۸ میلیارد دلاری سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۱۳ درصد بوده است و بیش از ۳۸ درصد محصولات فولادی به خارج از کشور صادر و سبب ارزآوری برای کشور شده است

باید توجه نمود که واردات آهن و فولاد کشور در سال ۱۳۸۹ بالغ بر ۸.۲ میلیارد دلار بوده است.

سهام شرکتهای فولادی حاضر در بورس از کل بازار حدود ۹.۲ درصد می‌باشد و در چند سال اخیر همواره میانگین بازدهی صنعت فولاد از میانگین بازار بالاتر بوده است.

جدول تولید و صادرات فولاد خام در سنوات گذشته
(میلیون تن)

توسعه در کشور

تولید سالانه

دانش بنیان

اشتغال آفرین

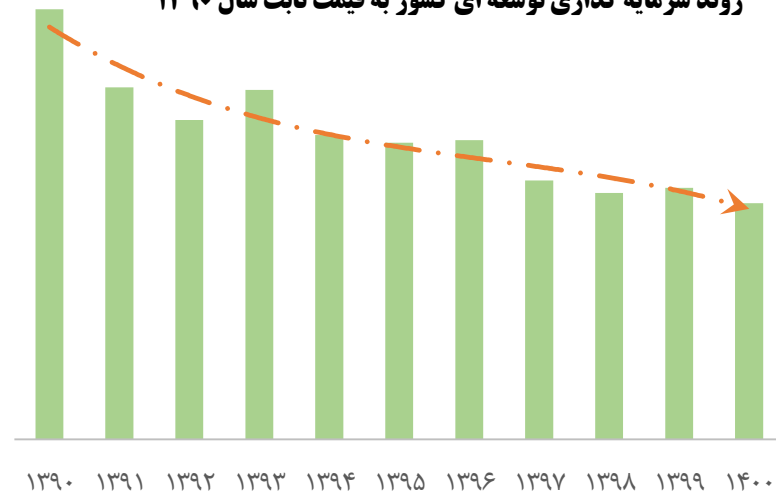
□ در سال‌های اخیر کماکان سرمایه‌گذاری توسعه‌ای کشور از روند منفی برخوردار است و میزان استهلاک بیشتر از میزان سرمایه‌گذاری واقعی است.

□ بخش عظیمی از مسیر توسعه و اشتغال‌آفرینی کشور از رونق صنعت و تولید می‌گذرد. کماکان **تولید بهترین فزاینده‌ی رشد اقتصادی است** فلذا در

سال‌های اخیر مسأله تولید همواره مورد تأکید مقام معظم رهبری بوده و سال ۱۴۰۱ نیز بر این موضوع تأکید مؤکد شده است.

□ لذا جهت محقق ساختن اهداف توسعه‌ای کشور لازم است سرمایه‌گذاری با حمایت‌های دولت بویژه در بخش صنعت و صنایع زیرساختی کشور صورت پذیرد.

روند سرمایه‌گذاری توسعه‌ای کشور به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

توسعه در کشور

تولید سال ۱۳۹۰

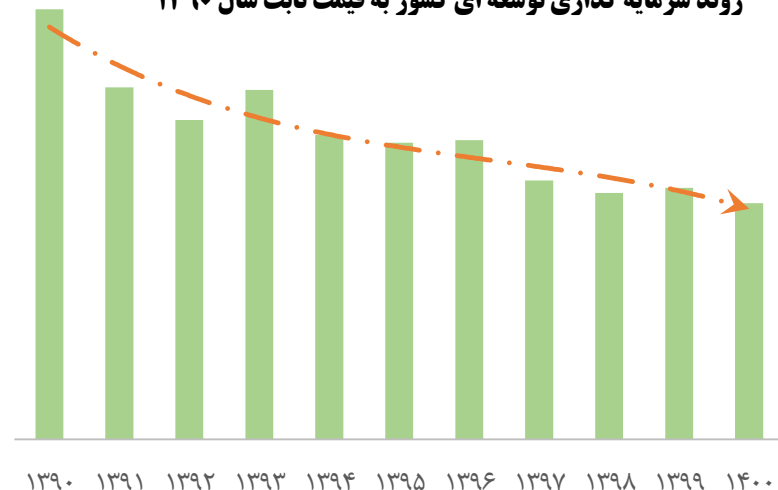
دانش‌نیان

استغال‌آفرین

□ یکی از بهترین حمایت‌های ممکن ایجاد ثبات در قوانین و مقررات است. البته در سال‌های اخیر حمایت‌هایی از طرف حاکمیت صورت پذیرفته که از جمله به تصویب و ابلاغ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کارها از طرف مجلس شورای اسلامی و دولت می‌توان اشاره کرد. اما بایستی در کنار همه اینها سرمایه‌گذاری نیز در کشور حمایت و تشویق شود.

□ قطعاً صنعت فولاد توان سرمایه‌گذاری توسعه‌ای خود را داراست اما نه در شرایط تحمیل یکباره هزینه‌های گوناگون و سنگین که از طرف دولت به سبب مسائل و مشکلات عدم تأمین انرژی اتفاق افتاده و کاهش حاشیه سوددهی و یا زیان‌ده شدن برخی از شرکت‌ها و خروج سهامداران از صنعت را بدنبال دارد.

رشد سرمایه‌گذاری توسعه‌ای کشور به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

محدودیت‌های تأمین انرژی

- در سال‌های اخیر سهم سرمایه‌گذاری در بخش تولید برق از کل سرمایه‌گذاری‌های آن صنعت ناچیز بوده (کمتر از ۱۵ درصد) و همین امر باعث کاهش متوسط رشد سالیانه ظرفیت تولید برق از حدود ۹ درصد به حدود ۲ درصد در یک دهه اخیر شده اما در مقابل متوسط رشد سالیانه تقاضای مدت زمان یاد شده بالغ بر ۵ درصد بوده است که در نتیجه آن **حجم عرضه برق از حجم تقاضا جا مانده** و منجر به خاموشی گسترده بویژه در صنایع می‌شود. از طرفی دولت تأمین زیرساخت‌ها را بر عهده تولیدکننده‌ها می‌گذارد اما در مواقع کمبود، حتی به تولیدکنندگان صاحب نیروگاه نیز اجازه مصرف ندادند، چون صنعت در اولویت نیست.
- متولی بخشی از این نقیصه همچنان امروزه مسئولیت این مهم را در معاونت مربوطه وزارت نیرو بر عهده دارد.
- مصرف سالیانه گاز نیز بطور متوسط سالیانه بالغ بر ۱۲ درصد رشد داشته و این در حالیست که در سال‌های اخیر عدم سرمایه‌گذاری مناسب بر روی توسعه منابع و میادین جدید باعث شده تا در مواقع پیک مصرف با کمبود مواجه شده و گاز صنایع قطع شود.

محدودیت‌های تأمین انرژی

- در سال ۱۴۰۰ قطعی برق و گاز صنایع انرژی‌بر کشور و یا صناعی که از گاز بعنوان ماده اولیه و خوراک برای تولید استفاده می‌نمایند از جمله صنایع فولاد، سیمان و پتروشیمی‌ها، باعث شد تا خسارت سنگینی به صنایع مزبور وارد شود که بیشترین آسیب به صنعت فولاد تحمیل شد بطوریکه عدم دسترسی کامل و محدودیت‌های تأمین انرژی منجر به افت تولید حداقل ۶ میلیون تن فولاد و عدم‌النفع بالغ بر ۴.۲ میلیارد دلاری شد.
- عدم النفع وارده باعث افزایش هزینه‌های جذب نشده و کاهش حاشیه سود صنایع بویژه صنعت فولاد شده است و قطعاً کاهش حاشیه سود صنعت فولاد که حدود ۹.۲ درصد بازار بورس در اختیار آن هست، اثرات منفی بر روند بازار و همچنین تأمین منابع مالی جهت اجرای پروژه‌های توسعه‌ای دارد.

افزایش بهای حامل های انرژی و هزینه های نیروی انسانی

تولید سال ۱۴۰۱

دانش بنیان

اشتغال آفرین

افزایش قیمت حامل های انرژی در سال ۱۴۰۰ به بهانه رقابتی شدن تولید انجام شد اما سوال اصلی اینجاست، صنایع کشور که در کنار وظایف تولید، وظیفه‌ی اشتغالزایی را نیز به دوش می کشند و بنا به شرایط محیطی و اعمال فشارهای بیرونی از طرف مسئولین محلی یا کشوری همواره با تراکم بالای نیروی انسانی و بالاتر از استانداردهای بین المللی فعالیت می نمایند، آیا می توانند با رقابتی و جهانی شدن قیمت حامل های انرژی از پس هزینه های تولید و پرسنلی بر آیند.

قبلاً توافق نانوشته ای میان دولت و صنعت مبنی بر تأمین ارزان انرژی مورد نیاز صنایع توسط دولت و در مقابل کمک به اشتغال آفرینی کشور و جذب نیروی انسانی مازاد بر نیاز واقعی توسط صنایع وجود داشت.

در طی ۶ ماه گذشته صنعت فولاد مواجهه بوده است با:

❖ ۷.۴ برابر شدن هزینه تأمین هر کیلو وات برق

❖ ۷ برابر شدن هزینه تأمین هر متر مکعب گاز مصرفی

❖ افزایش محسوس هزینه های حمل و نقل

❖ افزایش هزینه خرید و تأمین مواد اولیه

از طرفی با توجه به بخش نامه ابلاغی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای حقوق و دستمزد سال ۱۴۰۱ کشور و حضور حداکثری نیروهای زحمتکش کارگری در صنعت فولاد، هزینه های نیروی انسانی با افزایش حداقل ۴۹ درصدی مواجه می شود.

اثرات تحریم ها همچنان پابرجاست

□ صنایع غیرنفتی کشور در حالی در سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۴۸ میلیارد دلار صدور محصول انجام دادند که با توجه به شرایط بین‌المللی کسب و کار برای کشور و تحریم‌های ظالمانه که دور زدن آنها متضمن انجام هزینه بیشتر می‌باشد، عملاً قدرت رقابت تولیدکنندگان را بویژه در عرصه‌های بین‌المللی تحت الشعاع قرار می‌دهد و مبالغی بابت هزینه‌های واسطه‌گری به جهت کاهش ریسک، هزینه‌های جابجایی و انتقال مبالغ ارزی حاصل شده و همچنین هزینه‌های تعویض اسناد پرداخت می‌شود.

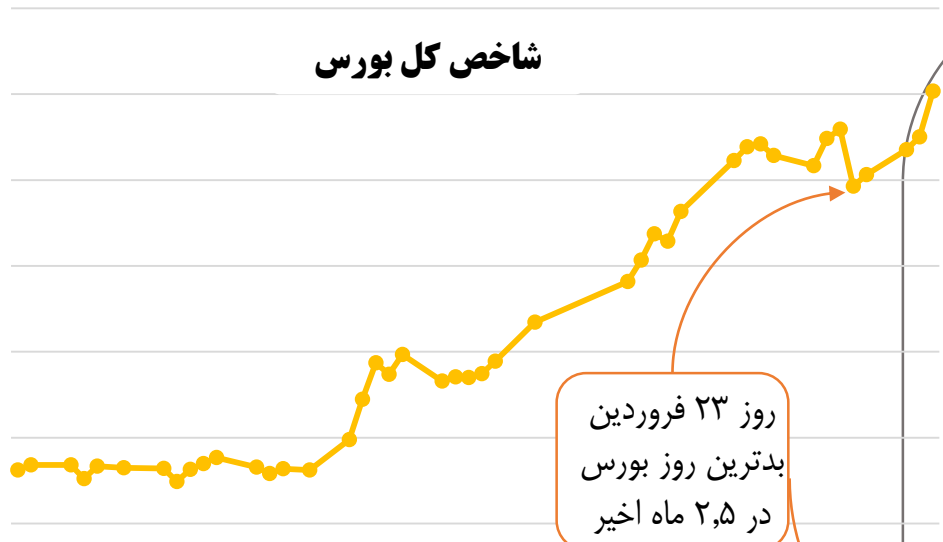
□ اما آنچه صنعت فولاد در تحریم و فشار حداکثری برای کشور انجام داد.

□ سهم صنعت فولاد کشور در سال ۱۴۰۰ از میزان صادرات غیرنفتی بالغ بر ۱۳ درصد بوده و سهم قابل توجهی در ارزآوری کشور دارد.

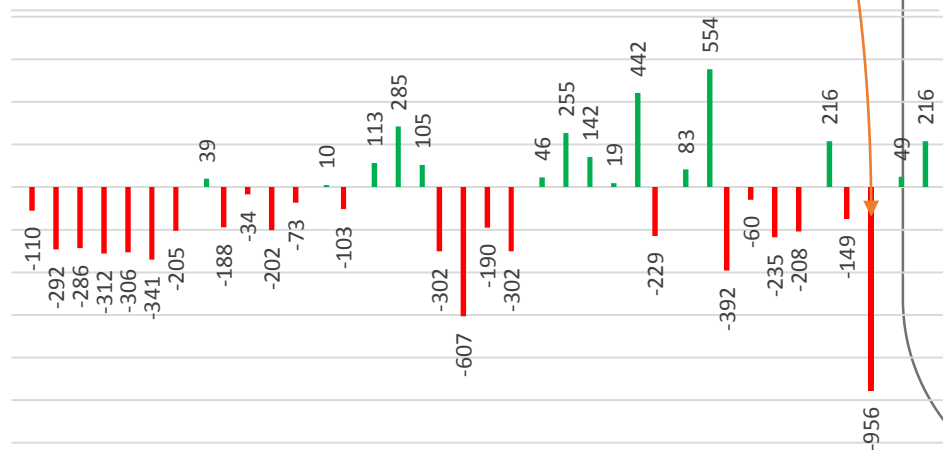

تحلیل عوارض صادراتی

شاخص کل بورس

ورود و خروج پول حقیقی از ۱۸ بهمن ۱۴۰۰ تا ۲۸ فروردین ۱۴۰۱ (واحد ارقام: میلیارد تومان)

بخش نامه عوارض صادراتی بر روی برخی محصولات معدنی، فلزی و پتروشیمی که در مورخ ۲۰ فروردین ۱۴۰۱ ابلاغ شد.

اعمال عوارض صادراتی مزبور بیشترین تأثیر را بر روی صنعت فولاد کشور دارد بطوریکه با فرض قیمت‌های مقطع ابتدای دی ماه ۱۴۰۰ بعنوان قیمت مبنا و نسخه اصلاحی درصدهای عوارض صادراتی بطور میانگین حدود ۱۱ درصد عوارض شامل می شود و به عبارت دیگر بر اساس قیمت‌های کنونی، بطور میانگین حدود ۸۰ دلار به ازای هر تن عوارض تحمیل می شود.

بلافاصله بعد از ابلاغ مصوبه مزبور بازار بورس یکی از بدترین روزهای خود در چند ماه اخیر را تجربه نمود بطوریکه در همان روز بالغ بر ۹۵۶ میلیارد تومان خروج سرمایه و ۳۳ هزار واحد شاخص کل کاهش یافت.

در شرایط حساس امروز کشور از منظر دسترسی به منابع ارزی، وضع عوارض صادراتی قطعاً منتج به محدود شدن صادرات و بتبع آن تولید خواهد گردید و امکان بهره‌مندی حداکثری از بازار تقریباً ۴۷ میلیون تنی که در اثر کمرنگ شدن حضور دو تولیدکننده عمده فولاد جهان (روسیه و اوکراین) بوجود آمده و تمامی کشورهای منطقه و جهان بدنال کسب سهم بیشتری از آن هستند، برای ما از دست خواهد رفت.

آیا بهره‌مندی و استفاده حداکثری از شرایط بین المللی با اعمال عوارض صادراتی امکان پذیر است؟

تاب آوری صنعت

تولید سال ۱۳۹۰

دانش بنیان

استغال آفرین

□ بطور کلی با اعمال یکباره مواردی که معروض افتاد از جمله:

❖ قطعی گاز در زمستان

❖ قطعی برق در تابستان

❖ افزایش محسوس هزینه‌های حمل و نقل

❖ افزایش هزینه تأمین برق

❖ افزایش هزینه تأمین گاز مصرفی

❖ افزایش هزینه خرید و تأمین مواد اولیه

❖ و در نهایت اعمال عوارض صادراتی باعث کاهش اساسی حاشیه سود شرکتهای فولادی و یا زیان ده شدن برخی از آنها و خروج سهامداران خواهد شد و شرکتهای فولادی توان بازپرداخت بدهی‌ها و تسهیلاتی که بابت اجرای طرح‌های توسعه‌ای که با هدف انجام صادرات دریافت نمودند را از دست خواهند داد.

□ آیا با وجود این همه تغییرات در چند ماه اخیر، بنظرتان صنعت می‌تواند **تاب‌آوری** داشته باشد؟

□ با این اوصاف اگر صنعت امکان توسعه و به روز کردن تکنولوژی را نداشته باشد، نمی‌تواند به تولید پایدار ادامه داده، پیشرو بماند،

صادرات بکند و برای کشور ارزآوری داشته باشد.

جمع‌بندی

تولید سال ۳۴

دشمن‌نیا

استغال‌آفرین

□ وضع چنین سیاست‌هایی نه تنها با اصول و سیاست‌های کلان اقتصاد مقاومتی (درونزایی و برونگرایی) که همواره مورد تأکید مقام معظم رهبری می‌باشد، مغایر است بلکه اصولاً اینگونه سیاست‌ها، سیاست تنظیم بازار نیستند بلکه سیاست‌های قبلاً آزموده‌ای هستند که اخلال در اداره کارخانجات و همچنین توسعه و بهبود تولید ایجاد می‌کنند.

□ وضع سیاست‌های تنظیم بازار بایستی از طریق شکل‌ها و انجمن‌های تخصصی همانگونه که در مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار پیش‌بینی شده است، صورت پذیرد تا از ایجاد پیامدهایی از جمله قاچاق مضاعف و سازمان‌یافته کالاهای مشمول و کم‌اظهاری در گمرک، عدم توجیه‌پذیری سرمایه‌گذاری‌های جدید، کاهش تولید و زیان ده شدن صنایع تا حد امکان جلوگیری شود.

جمع‌بندی

تولید سال ۱۴

دانش‌نویان

استقبال آفرین

- ❑ قطعاً تحمل چنین هزینه‌هایی برای تولید زیان بار خواهد بود. از یک طرف تحریم‌های بین‌المللی چه در عرصه توسعه و چه در عرصه صادرات، فاصله نرخ تسعیر ارز حاصل از صادرات (ارز نیمایی و بازار) و از طرف دیگر مقررات و قوانین محدود‌کننده داخلی که باعث کاهش تولید بویژه در صنایعی همچون فولاد می‌شوند، سایر طرح‌های دولت بویژه طرح نهضت ملی مسکن که یک طرح محرک برای تولید است نیز بطور جدی تحت الشعاع قرار خواهد گرفت.
- ❑ ما به اقدامات دولت سیزدهم امیدواریم اما یادمان باشد که عمر صنعت همواره بلندتر از عمر دولت‌ها است و لازم است این مهم در تصمیماتی که دولتمردان اتخاذ می‌کنند، لحاظ گردد و مشکلات بودجه‌ای کشور بر دوش صنعت و تولید گذارده نشود.
- ❑ امیدواریم در دوران این دولت، اقدامات مؤثری صورت گرفته و باعث توسعه صنعت، کسب و کارها و تولید گردد تا ضمن تحقق منویات مقام معظم رهبری که همواره بر موضوع تولید تأکید دارند، شرایط کلان اقتصادی و تداوم توسعه صنعت بویژه صنعت فولاد بهبود یافته تا به مانند گذشته به افتخارآفرینی و توسعه صادرات کشور و ارزآوری از آن محل نائل گشته و کشور را در این برهه سخت یاری رساند.
- ❑ قطعاً صنعت فولاد قائل به کمک به زیرساخت‌های کشور هست اما ارتقاء تکنولوژی و توسعه و رشد سرمایه‌بر و هزینه‌بر می‌باشند لذا بایستی به صنعت اجازه تولید و صادرات به نحو مطلوب داده شود.

تولید سال ۱۳۹۰

دانش بنیان

استغال آفرین

باتشکر از حسن توجه شما